॥ रुद्रप्रश्नः ॥

.. Rudraprashna ..

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

ध्यानम्
आपातालनभःस्थलान्तभुवनब्रह्माण्डमाविस्फुर-
ज्ज्योतिः स्फाटिकलिङ्गमौलिविलसत् पूर्णेन्दुवान्तामृतैः ।
अस्तोकाप्लुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकाञ्जपन्
ध्यायेदीप्सित सिद्धयेऽद्रुतपदं विप्रोऽभिषिञ्चेच्छिवम् ॥

ब्रह्माण्डव्याप्तदेहा भसितहिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः
कण्ठे कालाः कपर्दाकलित शशिकलाश्चण्डकोदण्डहस्ताः ।
त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रणतभयहराः शांभवा मूर्तिभेदाः
रुद्राः श्रीरुद्रसूक्तप्रकटितविभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम् ॥

॥ अथ श्री रुद्रप्रश्नः ॥
श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ओ३म्।
ॐ गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कविं कवीनामुपमश्रवस्तमं।
ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः शृण्वन्नूतिभिस्सीद सादनं ॥

॥ ॐ श्री महागणपतये नमः ॥

॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः॥

या त इषुः शिवतमा शिवम् बभूव ते धनुः। शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय॥

या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी । तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि॥

यामिषुं गिरिशंत हस्ते बिभर्ष्यस्तवे। शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिꣳसीः पुरुषं जगत् ॥

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मꣳ सुमना असत् ॥

अध्यंवोचदधिवुक्ता प्रंथुमो दैव्यों भिषक् । अहींꣳश्च सर्वाँञ्जुम्भयुन्त्सर्वाँश्च यातुधा्न्यः॑ ॥

अुसौ यस्ता्म्रो अंरुण उुत बभ्रुः सुंमुङ्गलः॑ । ये चेमाꣳ रुद्रा अुभितों दिुक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैंषाꣳ हेडं ईमहे ॥ अुसौ योंऽवुसर्पंति नीलंग्रीवो् विलोंहितः । उुतैनं गोुपा अंदृशुन्नदृंशन्नुदहार्यः॑ ॥

उुतैनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः । नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषें ॥

अथो् ये अंस्यु सत्वांनो्ऽहं तेभ्योंऽकरुन् नमः॑ । प्रमुंञ्चु धन्वंनुस्त्व-मुुभयो्रार्त्नियो्र्ज्याम् ॥

याश्चं ते हस्तु इषंवः परा ता भंगवो वप । अुवुतत्यु धनुस्तवꣳ सहंस्राक्ष शतेंषुधे ॥

निुशीर्यं शुल्यानां मुखां शिुवो नः॑ सुमनां भव । विज्यं धनुः॑ कपुर्दिनो् विशंल्यो् बाणंवाꣳ उुत ॥

अनेंशन्नुस्येषंव आुभुरंस्य निषुङ्गथिः॑ । या तें हेुतिर्मींढुष्टमु हस्तें बुभूवं ते धनुः॑ ॥

तया्ऽस्मान् विुश्वतुस्त्वमंयुक्ष्मया् परिंब्भुज । नमंस्ते अुस्त्वायुंधा्यानांतताय धृृष्णवें ॥

उुभाभ्यांमुुत ते नमों बाुहुभ्याम् तवु धन्वंने । परिं ते धन्वंनो हेुतिरुस्मान्वृंणक्तु विुश्वतः॑ ॥

अथो् य इंषुुधिस्तवा्रे अुस्मन्निधेंहि तम् ।

नमंस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वुराय महादे्वायं त्र्यम्बुकायं
त्रिपुरान्तुकायं त्रिकाग्निका्लायं कालाग्निरुुद्रायं नीलकुण्ठायं मृत्युंजुयायं सर्वेश्वुरायं
सदाशिुवायं श्रीमन्महादे्वाय नमः॑ ॥१॥

नमो् हिरंण्यबाहवे सेना्न्यें दिुशां चु पतंये नमो् नमों वृुक्षेभ्यो् हरिंकेशेभ्यः पशूनां पतंये नमो्
नमः॑ सुस्पिञ्जंरायु त्विषींमते पथी्नां पतंये नमो् नमों बभ्लुशायं विव्या्धिनेऽन्नांनां पतंये नमो्
नमो् हरिंकेशायोपवी्तिनें पुुष्टानां पतंये नमो् नमों भुवस्यं हेुत्यै जगंतां पतंये नमो्
नमों रुुद्रायांतता्विने क्षेत्रांणां पतंये नमो् नमस्सूुतायाहंन्त्याय वनांनां पतंये नमो्
नमो् रोहिंताय स्थुपतंये वृुक्षाणां पतंये नमो् नमों मुन्त्रिणें वाणिुजाय कक्षांणां पतंये नमो्
नमों भुवुंतयें वारिवस्कृुधायौषंधीनां पतंये नमो् नमं उुच्चैर्घोषायाक्रुन्दयंते पत्ती्नाम् पतंये नमो्
नमः॑ कृत्स्नवी्ताय धावंते सत्वंनां पतंये नमः॑ ॥२॥

नमुः सहंमानाय निव्या्दिनं आव्या्धिनींनां पतंये नमो् नमः॑ ककुुभायं निषुङ्गिणें स्ते्नानां पतंये नमो्
नमों निषुङ्गिणं इषुुधिुमते तस्कंराणां पतंये नमो् नमो् वञ्चंते परिुवञ्चंते स्तायूनां पतंये नमो्

नमो॑ निचे॒रवे॑ परिच॒रायार॑ण्यानां॒ पत॑ये॒ नमो॒ नमः॑ सृका॒विभ्यो॒ जिघा॑ꣳसद्भ्यो मुष्ण॒तां पत॑ये॒ नमो॒
नमो॑ऽसि॒मद्भ्यो॒ नक्तं॒चर॑द्भ्यः प्रकृ॒न्तानां॒ पत॑ये॒ नमो॒ नम॑ उष्णी॒षिने॑ गिरिच॒राय॑ कुलु॒ञ्चानां॒ पत॑ये॒ नमो॒
नम॒ इषु॑मद्भ्यो धन्वा॒विभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नम॑ आतन्वा॒नेभ्य॑ प्रति॒दधा॑नेभ्यश्च वो॒ नमो॒ नम॑ आ॒यच्छ॑द्भ्यो
विसृ॒जद्भ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमोऽस्य॑द्भ्यो॒ विध्य॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॒ नम॒ आसी॑नेभ्यः॒ शया॑नेभ्यश्च वो॒ नमो॒ नमः॑
स्व॒पद्भ्यो॒ जाग्र॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॒ नम॒स्तिष्ठ॑द्भ्यो॒ धाव॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॒ नमः॑ स॒भाभ्यः॑ स॒भाप॑तिभ्यश्च वो॒ नमो॒
नमो॒ अश्वे॒भ्योऽश्व॑पतिभ्यश्च वो॒ नमः॑ ॥३॥

नम॑ आव्य॒धिनी॑भ्यो वि॒विध्य॑न्तीभ्यश्च वो॒नमो॒नम॒उग॑णाभ्यस्तृꣳहतीभ्य॑श्चवो॒नमो॒नमो॑गृ॒त्सेभ्यो॑गृ॒त्सप॑तिभ्यश्च
वो॒ नमो॒ नमो॒ व्राते॑भ्यो॒ व्रात॑पतिभ्यश्च वो॒ नमो॒ नमो॑ ग॒णेभ्यो॑ ग॒णप॑तिभ्यश्च वो॒ नमो॒ नमो॒ विरू॑पेभ्यो
वि॒श्वरु॑पेभ्यश्च वो॒ नमो॒ नमो॑ म॒हद्भ्यः॑ क्षुल्ल॒केभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमो॑ र॒थिभ्यो॑ऽर॒थेभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमो॒ रथे॑भ्यो॒
रथ॑पतिभ्यश्च वो॒ नमो॒ नमः॒ सेना॑भ्यः सेना॒निभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमः॑ क्ष॒त्तृभ्यः॑ संग्रही॒तृभ्य॑श्च वो॒ नमो॒नम॒स्तक्ष॑भ्यो
रथका॒रेभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमः॒ कुला॑लेभ्यः क॒मरे॑भ्यश्च वो॒ नमो॒नमः॑ पुञ्जि॒ष्टे॑भ्यो निषा॒देभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नम॑
इषु॒कृद्भ्यो॑ धन्व॒कृद्भ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमो॑ मृग॒युभ्यः॑ श्व॒निभ्य॑श्च वो॒ नमो॒ नमः॒ श्वभ्यः॒ श्वप॑तिभ्यश्च वो॒ नमः॑ ॥४॥

नमो॑ भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च॒ नमः॑ श॒र्वाय॑ च पशु॒पत॑ये च॒ नमो॒ नील॑ग्रीवाय च शिति॒कण्ठा॑य च॒नमः॑ कप॒र्दिने॑
च॒ व्यु॑प्तकेशाय च॒ नमः॑ सहस्रा॒क्षाय॑ च श॒तध॑न्वने च॒ नमो॑ गिरि॒शाय॑ च शिपिवि॒ष्टाय॑ च॒नमो॑ मी॒ढुष्ट॑माय॒
चेषु॑मते च॒ नमो॑ ह्र॒स्वाय॑ च वाम॒नाय॑ च॒ नमो॑ बृह॒ते च॒ वर्षी॑यसे च॒ नमो॑ वृ॒द्धाय॑ च सं॒वृद्ध्व॑ने च॒नमो॒ अग्रि॑याय
च प्रथ॒माय॑ च॒ नम॑ आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च॒ नमः॒ शीघ्रि॑याय च॒ शीभ्या॑य च॒नम॑ ऊ॒र्म्या॑य चावस्व॒न्या॑य च॒
नमः॑ स्रोत॒स्या॑य च॒ द्वीप्या॑य च ॥५॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च॒ नमः॑ पूर्व॒जाय॑ चापर॒जाय॑ च॒ नमो॑ मध्य॒माय॑ चापग॒ल्भाय॑ च॒नमो॑ जघ॒न्या॑य च॒
बुध्नि॑याय च॒नमः॑ सो॒भ्या॑य च प्रतिस॒र्या॑य च॒नमो॒ याम्या॑य च॒ क्षेम्या॑य च॒नम॑ उर्व॒र्या॑य च॒ खल्या॑य च॒ नमः॒
श्लोक्या॑य चाऽवसा॒न्या॑य च॒ नमो॒ वन्या॑य च॒ कक्ष्या॑य च॒ नमः॑ श्र॒वाय॑ च प्रतिश्र॒वाय॑ च॒नम॑ आ॒शुषे॑णाय
चा॒शुर॑थाय च॒नमः॒ शूरा॑य चावभिन्द॒ते च॒नमो॑ व॒र्मिणे॑ च वरू॒थिने॑ च॒नमो॑ बि॒ल्मिने॑ च कव॒चिने॑ च॒ नमः॑
श्रु॒ताय॑ च श्रुतसे॒नाय॑ च ॥ ६॥

नमो॑ दुन्दु॒भ्या॑य चाहन॒न्या॑य च॒ नमो॑ धृ॒ष्णवे॑ च प्रमृ॒शाय॑ च॒ नमो॑ दू॒ताय॑ च॒ प्रहि॑ताय च॒ नमो॑ निष॒ङ्गिणे॑
चेषुधि॒मते॑ च॒ नम॑स्तीक्ष्णेष॑वे चायु॒धिने॑ च॒ नमः॑ स्वायु॒धाय॑ च सु॒धन्व॑ने च॒ नमः॒ स्रुत्या॑य च॒ पथ्या॑य च॒ नमः॑
का॒ट्या॑य च नी॒प्या॑य च॒ नमः॒ सूद्या॑य च सर॒स्या॑य च॒ नमो॑ ना॒द्याय॑ च वैश॒न्ताय॑ च॒ नमः॒ कूप्या॑य चाव॒ट्या॑य
च॒ नमो॒ वर्ष्या॑य चाव॒र्ष्याय॑ च॒ नमो॑ मे॒घ्या॑य च विद्यु॒त्या॑य च॒ नम॑ ई॒ध्रिया॑य चात॒प्या॑य च॒ नमो॒ वात्या॑य च॒
रेष्मि॑याय च॒ नमो॑ वास्त॒व्या॑य च वास्तु॒पाय॑ च ॥ ७॥

नमः॒ सोमा॑य च रु॒द्राय॑ च॒ नम॑स्ता॒म्राय॑ चारु॒णाय॑ च॒ नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च पशु॒पत॑ये च॒ नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च॒
नमो॑ अग्रेव॒धाय॑ च दूरेव॒धाय॑ च॒ नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ हनी॑यसे च॒ नमो॑वृ॒क्षेभ्यो॒हरि॑केशेभ्यो॒ नम॑स्ता॒रायन॑मश्श॒भंवे॑
च मयो॒भवे॑ च॒नमः॑ शंक॒राय॑ च मयस्क॒राय॑ च॒ नमः॑ शि॒वाय॑ च शि॒वत॑राय च॒ नम॒स्तीर्थ्या॑य च॒ कूल्या॑य च॒
नमः॑ पा॒र्या॑य चावा॒र्या॑य च॒ नमः॑ प्र॒तर॑णाय चो॒त्तर॑णाय च॒ नम॑ आता॒र्या॑य चाला॒द्या॑य च॒ नमः॒ शष्प्या॑य च॒

फेन्या॑य च॒ नमः॑ सिक॒त्या॑य च प्रवा॒ह्या॑य च ॥ ८॥

नम॑ इरि॒ण्या॑य च प्रप॒थ्या॑य च॒ नमः॑ किꣳशि॒लाय च॒ क्षय॑णाय च॒ नमः॑ कप॒र्दिने॑ चपुल॒स्तये॑च॒नमो॒गोष्ठ्या॑य च॒ गृह्या॑य च॒ नम॒स्तल्प्या॑य च॒ गेह्या॑य च॒ नमः॑ का॒ट्या॑य च गह्व॒रे॒ष्ठाय॑ च॒ नमो॑ ह्रद॒य्या॑य च निवे॒ष्प्या॑य च॒ नमः॑ पाꣳस॒व्या॑य च रज॒स्या॑य च॒नम॒ः शुष्क्या॑य च हरि॒त्या॑य च॒नमो॒ लोप्या॑य चोल॒प्या॑य च॒ नम॑ ऊ॒र्व्या॑य च सू॒र्म्या॑य च॒ नमः॑ प॒र्ण्या॑य च पर्णश॒द्या॑य च॒ नमो॑ऽपगु॒रमा॑णाय चाभिघ्न॒ते च॒ नम॑ आख्खिद॒ते च॑ प्रख्खिद॒ते च॒ नमो॑ वः किरि॒केभ्यो॑ दे॒वाना॒ꣳ हृद॑येभ्यो॒ नमो॑ विक्षीण॒केभ्यो॒ नमो॑ विचिन्व॒त्केभ्यो॒ नम॑ आनिर्ह॒तेभ्यो॒ नम॑ आमीव॒त्केभ्यः॑ ॥ ९॥

द्रापे॒ अन्ध॑सस्पते॒ दरि॑द्र॒न्नील॑लोहित ।ए॒षां पुरु॑षाणामे॒षां प॑शू॒नां मा भेर्माऽरो॒ मो ए॑षां॒ किं च॒नाम॑मत् ॥ १०-१॥

या ते॑ रुद्र शि॒वा त॒नूः शि॒वा वि॒श्वाह॑ भेषजी । शि॒वा रु॒द्रस्य॑ भेष॒जी तया॑ नो मृड जी॒वसे॑ ॥ १०-२॥

इ॒माꣳ रु॒द्राय॑ त॒वसे॑ कप॒र्दिने॑ क्ष॒यद्वी॑राय॒ प्रभ॑रामहे म॒तिम्॥ यथा॑ न॒ः शमस॑द्द्वि॒पदे॒ चतु॑ष्पदे॒ विश्वं॑ पु॒ष्टं ग्रामे॑ अ॒स्मिन्ननां॑तुरम् ॥ १०-३॥

मृ॒डा नो॑ रुद्रो॒त नो॒ मय॑स्कृधि क्ष॒यद्वी॑राय॒ नम॑सा विधेम ते । यच्छं॑ च॒ योश्च॒ मनु॑राय॒जे पि॒ता तद॑श्याम॒ तव॑ रुद्र॒ प्रणी॑तौ ॥ १०-४॥

मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑ अर्भ॒कं मा न॒ उक्ष॑न्त-मु॒त मा न॑ उक्षि॒तम् । मा नो॑ऽवधीः पि॒तरं॒ मोत मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ रुद्र रीरिषः ॥ १०-५॥

मान॑स्तो॒के तन॑ये॒ मा न॒ आयु॑षि॒ मा नो॒ गोषु॒ मा नो॒अश्वे॑षुरीरिषः।वी॒रान्मानो॑रुद्रभामि॒तोऽव॑धी-र्ह॒विष्म॑न्तो॒ नम॑सा विधेम ते ॥ १०-६॥

आ॒रात्ते॑ गो॒घ्न उ॒त पू॑रुष॒घ्ने क्ष॒यद्वी॑राय सु॒म्नम॒स्मे ते॑ अस्तु ।रक्षा॑चनो॒अधि॑चदेवब्रू॒ह्यधा॑चन॒ःशर्म॑यच्छद्वि॒बर्हाः॑ ॥ १०-७॥

स्तु॒हि श्रु॒तं ग॑र्त॒सदं॒ युवा॑नं मृ॒गन्न भी॒म-मु॑पह॒त्नुमु॒ग्रम् ।मृ॒डा ज॑रि॒त्रे रु॑द्र॒स्तवा॑नोअ॒न्यन्ते॑अ॒स्मन्निव॑पन्तु॒सेनाः॑ ॥ १०-८॥

परि॑णोरु॒द्रस्य॑हे॒तिर्वृ॑णक्तु॒परि॑त्वे॒षस्य॑दुर्म॒तिर॑घा॒योः।अव॑स्थि॒राम॒घव॑द्भ्यस्तनुष्व॒मीढ्व॑स्तो॒काय॒तन॑यायमृडय ॥ १०-९॥

मीढु॑ष्टम॒ शिव॑तम शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव ।प॒र॒मे वृ॒क्ष आयु॑धन्नि॒धाय॒ कृत्तिं॒ वसा॑न॒आच॑र॒ पिना॑कं॒बिभ्र॒दाग॑हि ॥ १०-१०॥

विकिरिद्र विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।यास्ते सहस्रꣳ हेतयोन्यमस्मन्निवपन्तु ताः ॥ १०-११॥

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ १०-१२॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।तेषाꣳ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ११-१॥

अस्मिन् महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि ॥ ११-२॥ नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ॥
११-३॥

नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवꣳ रुद्रा उपश्रिताः ॥ ११-४॥ये वृक्षेषु सस्पिंजरा नीलग्रीवा विलोहिताः ॥
११-५॥

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥ ११-६॥ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् ॥
११-७॥

ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ॥ ११-८॥ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ॥ ११-९॥

य एतावन्तश्च भूयाꣳसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे तेषाꣳ सहस्र-योजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ११-१०॥

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातो वर्षमिषवस्तेभ्यो दशप्राचीर्दश दक्षिणा दश
प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वोजम्भेदधामि॥११-११॥

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्यो-र्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ १॥

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषुयो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेशतस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ २॥

तमुष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य ।यक्ष्वामहेसौमनसायरुद्रंनमोभिर्देवमसुरंदुवस्य
॥ ३॥ अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः । अयं मे विश्वभेषजोऽयꣳ शिवाभिमर्शनः ॥ ४॥

ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो मर्त्यायहन्तवे।तान्यज्ञस्यमाययासर्वानवयजामहे।मृत्यवेस्वाहामृत्यवेस्वाहा
॥ ५॥

ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मेपाहि।प्राणानांग्रन्थिरसिरुद्रोमाविशान्तकः।तेनान्नेनाप्यायस्व॥६॥
नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥ ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥